

гармонійне поєднання забезпечує не лише підвищення якості освітнього процесу, а й розвиток особистості учня як активного, творчого, культурного і соціально компетентного суб'єкта діяльності. Графічний дизайн у цьому контексті постає не лише елементом змісту навчального матеріалу і засобом навчання, а й потужним виховним і розвивальним ресурсом та інструментом педагогічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Горінчой Р., Поляков С. Педагогічні підходи до розвитку графічної культури учнів на уроках технологій. *Витоки педагогічної майстерності*. 2023. Вип. 32. С. 44-52.
2. Тименко В.П., Коркушко А.Л. Інтердисциплінарність: шлях до модернізації та інновацій у мистецькій освіті і дизайн-освіті. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2024. Вип. 26 (182). С. 213-218.
3. Титаренко В., Чернявський Т. Науково-методичні аспекти вивчення графічної культури та дизайну майбутніми вчителями технологічної освіти. *Витоки педагогічної майстерності*. 2023. Вип. 32. С. 228-232.

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.03>

Швець І.Б., м. Вінниця
e-mail: Shurikira@ukr.net

ІНТЕГРАЦІЯ АКТОРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ФАХОВУ ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛЯ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті розглядається значення акторських засобів виразності у професійній підготовці майбутніх учителів. Наголошено на важливості розвитку соціальної перцепції, емпатії та саморегуляції як складових педагогічної майстерності. Запропоновано включення дисципліни «Основи акторської майстерності» до освітнього процесу з метою формування невербальної комунікації та розвитку особистісних якостей майбутніх педагогів.

Ключові слова: акторська майстерність, засоби виразності, емпатія, саморегуляція, невербальна комунікація, професійна підготовка вчителя.

Abstract. The article explores the role of expressive acting techniques in the professional training of future teachers. Emphasis is placed on the development of social perception, empathy, and self-regulation as essential components of pedagogical competence. The integration of the «Fundamentals of Acting Skills» course into the educational process is proposed to enhance nonverbal communication and foster the personal growth of prospective educators.

Keywords: acting skills, expressive means, empathy, self-regulation, nonverbal communication, teacher professional training.

Інтенсивний ритм педагогічної діяльності та емоційно-психологічне навантаження часто заважають учителю залишатися природним у спілкуванні з учнями. Старшокласники нерідко вказують на байдужість учителя як основну причину напружених взаємин, що виявляється не лише у словах, а й у міміці, жестах, інтонації. Успішна комунікація вчителя значною мірою залежить від невербальних засобів вираження – міміки, погляду, рухів.

На ранніх етапах підготовки майбутніх педагогів необхідно розвивати вміння соціальної перцепції – здатності розуміти емоційний стан інших за зовнішніми проявами [2, с. 156]. Це вміння тісно пов'язане з емпатією, яка передбачає вміння розпізнавати найменші зміни міміки та інтонацій залежно від контексту та вікових особливостей учнів. Формування таких навичок вимагає підвищеної емоційної чутливості й здатності до саморегуляції. Ми вважаємо, що основою підготовки майбутніх педагогів є впровадження в навчальний процес елементів

акторської майстерності як інструменту розвитку педагогічної комунікації, соціального розуміння та емоційної регуляції.

Сучасні дослідники, Л. Василевська-Скупа, Н. Кравцова, І. Швець, наголошують на важливості комплексного підходу до формування педагогічної майстерності: поєднання акторської, музичної, етичної підготовки, розвитку уяви, інтуїції, креативного мислення. [3, с. 64]. Результативність професійної підготовки залежить від міждисциплінарної інтеграції – цілеспрямованого посилення міждисциплінарних зв'язків навчальних дисциплін, в яких має бути збережена теоретична і практична цілісність[1, с. 51].

Тому, з метою удосконалення фахової підготовки майбутніх вчителів доцільним є впровадження в навчальний процес дисципліни «Основи акторської майстерності», дозволить студентам опанувати як теоретичні засади акторського мистецтва, так і практичні навички володіння голосом, диханням, дикцією, рухом, мімікою. Ефективне впровадження засобів акторської виразності у систему фахової підготовки майбутніх учителів потребує цілеспрямованої методичної поетапної роботи за такими напрямками:

– *психофізичний тренінг* – містить вправи на розслаблення, концентрацію уваги, дихальні практики, пластичність тіла. Ці техніки сприяють зняттю м'язових затисків, розвитку сценічної свободи й виразності рухів;

– *розвиток соціальної перцепції* – застосовуються вправи з аналізу мімічних і пантомімічних схем: «розпізнай емоцію», «емоційне дзеркало», «погляд як жест». Важливим є формування вміння «читати» емоційні сигнали учнів у контексті уроку;

– *імпровізаційна діяльність* – завдання «оживи картину», «виправдай дію героя», «розіграйте педагогічну ситуацію» дозволяють студентам тренувати емоційну гнучкість, адаптивність до нестандартних умов навчання, а також формують здатність швидко реагувати на зміни в поведінці учнів;

– *робота з голосом і мовленням* – вправи з дикції, інтонації, темпоритму мовлення, управління диханням. Важливим аспектом є інтонаційна виразність як інструмент залучення уваги учнів і передавання емоційної насиченості змісту;

– *аналіз і рефлексія* – після виконання вправ студенти залучаються до обговорення, самоаналізу, обміну враженнями. Використовується метод рефлексивного кола або «дзеркало педагога», що допомагає усвідомити власний невербальний вплив у педагогічному процесі.

Комплексне застосування цих методів дозволяє формувати у студентів цілісну систему навичок ефективного невербального спілкування, емоційної саморегуляції та педагогічної експресивності, що значно підвищує якість їхньої професійної підготовки.

Список використаних джерел:

1. Василевська-Скупа Л.П., Кравцова Н.Є., Швець І.Б. Міждисциплінарна інтеграція як важливий чинник професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2023. Т. 29. С. 50-56.

2. Лизун І.Ф. Соціальна перцепція як важливий фактор навчально-виховного процесу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2010. Вип. 50. С. 155-158.

3. Швець І.Б. Театральне мистецтво у вимірах педагогіки. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 163. С. 62-65.

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.04>

Гандзій Н.В., м. Вінниця
e-mail: artgapochka@gmail.com

ПЕДАГОГІКА НАТХНЕННЯ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ: РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ЯК ПРИКЛАДУ ТВОРЧОСТІ

Анотація. Сучасна мистецька освіта потребує не лише фахової підготовки здобувачів вищої освіти, але й формування у них внутрішньої мотивації до творчості. Педагогіка натхнення ґрунтується на розумінні того, що викладач є не лише носієм знань, а й джерелом натхнення, духовного та естетичного орієнтуру.

Ключові слова: педагогіка натхнення, мистецька освіта, викладач, творчість, приклад, мотивація.

Annotation. Modern art education requires not only the professional training of higher education seekers but also the formation of their inner motivation for creativity. The pedagogy of inspiration is based on the understanding that a teacher is not only a bearer of knowledge but also a source of inspiration, as well as a spiritual and aesthetic guide.

Keywords: pedagogy of inspiration, art education, teacher, creativity, example, motivation.

Мистецька освіта має особливу місію – не лише передавати знання й формувати професійні навички, а й плекати в людині здатність відчувати, творити, мислити образно, сприймати світ через красу. Проте справжнє пробудження творчої особистості відбувається лише тоді, коли поруч є педагог, який не лише навчає, а надихає. Такий педагог стає не просто наставником, а живим втіленням ідеї «педагогіки натхнення».

Педагогіка натхнення – це напрям у сучасній освітній думці, що спирається на глибоко гуманістичні засади. Її сутність полягає в тому, що процес навчання розглядається не як механічна передача знань, а як взаємодія двох творчих особистостей – викладача і здобувача вищої освіти.

У мистецькому освітньому середовищі викладач – це більше, ніж професіонал, це – носій культури, приклад гармонії між знанням, вірою, емоцією та творчістю.

1. Підходи викладача у педагогіці натхнення

1.1. Особистісно зорієнтований підхід.

Центр освітнього процесу – особистість здобувача. Викладач не нав'язує єдино правильних рішень, а спрямовує, допомагає знайти власний голос. У такій взаємодії мистецький процес стає простором самовираження. Педагог виступає як м'який провідник у пошуку власного стилю, де головне – не копіювання, а осмислення.

1.2. Діалогічний підхід.

Натхнення народжується у спілкуванні. Коли педагог слухає і чує здобувача вищої освіти, а здобувач освіти бачить у викладачі не «авторитет, що оцінює», а співрозмовника, тоді виникає справжня взаємодія. Діалогічність передбачає не лише обмін знаннями, а й спільне проживання мистецького досвіду, відкритість до думок і смислів.

1.3. Екзистенційний підхід.

Мистецтво – це пошук сенсу, тому педагог допомагає здобувачу вищої освіти не лише створити форму, а й усвідомити, навіщо він творить. Це шлях до духовного дозрівання, коли кожна робота стає актом внутрішнього зростання.

1.4. Культурно-ціннісний підхід.

Викладач виступає як носій духовних, національних і культурних орієнтирів. Його завдання – передати любов до рідної культури, сформувати у здобувача вищої освіти почуття відповідальності перед традицією і майбутнім. Через осмислення народних мотивів,